

ELŐSZÓ.

Ezt a kis munkát azon czélből állítottam össze, hogy a latin nyelv behatóbb tanulását elősegítse. Mindnyájan érezzük, kik a latin nyelv tanításával foglalkozunk és a nagy óraszámnak megfelelőbb eredményt szeretnénk elérni, hogy mily hiányosak a tanulóink rendelkezésére álló iskolai latin szótárak, mennyire nem felelnek meg azon czélnek, hogy a tanulók a *præparatio* készítés alkalmával a fordítandó szövegben előforduló ismeretlen szók helyes értelményét könnyű szerrel kikereshessék. (Ez nemcsak a magyarból latinra, hanem a latinból magyarra való fordításnál is így van.) Pedig a szók helyes értelményének ismerete, vagyis *synonymikai* ismeretek nélkül, sem jó fordítás, sem az írónak megértése nem képzelhető.

Ezen bajon vélek némileg segíteni, midőn ezen kis *Synonymikát* közrebocsátom. Azt hiszem, sikerült e könyvben felölelnem ama csoportokat, melyek a *gymnasiumi* tanulóra nézve a legfontosabbak.

A könyv a *gymnasium* IV—VIII. osztályaiban használható mint segédkönyv. A tanár az olvasmányi órákon a szövegben előforduló szükség szerint válogathat a csoportok között, hogy azokat a *præparatio* kikérdezésénél a tanulókkal megbeszélje, illetőleg a fordítás előtt az egyes szók, kifejezések helyes értelményét megállapítsa. A helyes latin tanítás ugyan azt kívánná, hogy már az alsó fokon is különös tekintettel legyünk az egyes szóknak a klasszikus korban használt jelentésére és ezen jelentést gyakoroltassuk a tanulókkal fokról fokra.

Még könyvem berendezéséről akarok egyet-mást megjegyezni. A könnyebb áttekintés és hasznavehetőség szempontjából az egyes fogalmi csoportokat betűrendbe állítottam össze, a rokon értelményű szók (főbb) jelentéseit vastagabb betűkkel nyomattam, hogy a tanulónak jobban szemébe tűnjenek, figyelmét fölébresszék és azokat

könnyebben emlékezetébe véshesse; az etymológiát a tanulók ismeretköréhez mértén mindenütt figyelembe vettem, mert azt tartom, hogy sokkal könnyebb azon szó jelentését megjegyezni, melynek eredetét, származását ismerjük; példákat, a hol csak szükségesnek láttam, mindenütt használtam. A könyv végéhez két indexet fűztem; a fogalmi csoportok czímszavait, melyek különben magukban a csoportokban is többször előfordulnak, a magyar szólajstromba nem vettem föl, ezek a tartalomjegyzékben találhatók.

Végül azon forrásokról adok számot, melyeket munkám megírásánál használtam. A synonymikai irodalom termékei közül különösen: dr. *Tegge* Studien zur Lat. Synonymik, Berlin, Weidmann, 1886. és Lat. Schulsynonymik 1887; dr. *C. Meissner* Lat. Synonymik nebst einem Antibarbarus, Leipzig, Teubner, 1887; dr. *F. Muche* Lat. Synonymik, Berlin, Gaertner's Verlagsbuchhandlung, 1890; dr. *Hermann Menge* Lat. Synonymik, Wolfenbüttel, 1882; J. H. *Heinrich Schmidt*, Handbuch der Lat. u. Griech. Synonymik, Leipzig, Teubner, 1889; *Schultz F.* Lat. Synonymikája, ford. Lévay J. Budapest, Lampel, 1886. *Dávid J.* Lat. Synonymika, Budapest, Lauffer, 1887. című tudományos és iskolai használatra irt munkákat használtam föl; jó segítségemre voltak továbbá: a Finály- és Georges-féle nagy szótárak, a Bréal et Bailly Dictionnaire Étymologique Latin, III. ed. Paris, Hachette, 1890; a Meissner-féle Phraseologia, Vaniček Etymologisches Wörterbuch der Lat. Sprache, Leipzig, Teubner, 1874. *Pirchala I.* Lat. Stilistika, Budapest, 1879. Eggenberger; Fr. Wagner Universæ Phraseologiæ Latinæ corpus, ed. II. Tyrnaviæ, 1775. című munkák.

Jeszenák Rafael kollegámnak, ki a munka javításánál segített, e helyen legforróbb köszönetemet fejezem ki.

A könyvet t. kartársaim figyelmébe és jóindulatába ajánlom, jóakaró észrevételeiket, tanácsukat szívesen veszem.

Losonczon, 1892. márczius havában.

BURIÁN JÁNOS.